

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลของกระบวนการแก้ไขฟันฟุเยาวชนผู้กระทำผิด และผลของกระบวนการแก้ไขฟันฟุเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๗ เชียงใหม่ตามแนวสติปัฏฐาน ๔ โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนที่กระทำผิดจำนวน ๕๔ คน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	หมายถึง	จำนวนเยาวชนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	หมายถึง	ค่าสถิติการทดสอบจากการแจกแจงแบบ t
**	หมายถึง	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑
*	หมายถึง	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยทดสอบความแตกต่างของคะแนนเปรียบเทียบระดับอารมณ์และจิตใจ พฤติกรรมทางวาจา และพฤติกรรมทางกายของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๗ จังหวัดเชียงใหม่ ก่อนการทดลอง และหลังการทดลองภายในกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การทดสอบ t – test (Paired – test) โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยายตามลำดับ ดังนี้

- ๔.๑ คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง
- ๔.๒ เปรียบเทียบคะแนนสภาพจิตใจและพฤติกรรมภายในกลุ่มตัวอย่าง
- ๔.๓ ผลการประเมินการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชน
- ๔.๔ ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการแก้ไขฟันฟุตามแนวสติปัฏฐาน ๔

๔.๑ ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ ๑ จำนวนและร้อยละจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ระดับประถมศึกษา	๑๓	๒๔.๑
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	๓๑	๕๗.๔
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา	๑๐	๑๘.๕
คติการกระทำผิด		
คติเกี่ยวกับยาเสพติด	๒๓	๔๒.๖
คติเกี่ยวกับทรัพย์สิน	๑๔	๒๕.๙
คติเกี่ยวกับชีวิต	๑๔	๒๕.๙
คติเกี่ยวกับเพศ	๓	๕.๖
ระยะเวลาที่อยู่ในศูนย์ฯ		
ต่ำกว่า ๑ ปี	๑๕	๓๕.๒
มากกว่า ๑ ปี ถึง ๒ ปีเต็มบริบูรณ์	๒๑	๓๘.๙
๒ ปีขึ้นไป ถึง ๓ ปีเต็มบริบูรณ์	๕	๑๖.๓
มากกว่า ๓ ปีขึ้นไป	๕	๙.๓

จากตารางที่ ๑ พบว่า เยาวชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ ๕๗.๔ รองลงมาคือ ระดับประถมศึกษา ร้อยละ ๒๔.๑ และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอาชีวศึกษา ร้อยละ ๑๘.๕

เยาวชนกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้กระทำผิดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด มากที่สุด ร้อยละ ๔๒.๖ รองลงมาคือ คดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน และคดีเกี่ยวกับชีวิต ร้อยละ ๒๕.๙ เท่ากัน และคดีเกี่ยวกับเพศ ร้อยละ ๕.๖

เยาวชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อยู่ในศูนย์ฯ มากกว่า ๑ ปี ถึง ๒ ปีเต็มบริบูรณ์ ร้อยละ ๓๘.๙ รองลงมาคือ ต่ำกว่า ๑ ปี ร้อยละ ๓๕.๒ ๒ ปีขึ้นไป ถึง ๓ ปีเต็มบริบูรณ์ ร้อยละ ๑๖.๓ และมากกว่า ๓ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๙.๓

ตารางที่ ๒ จำนวนและร้อยละจำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติธรรม

ประสบการณ์การปฏิบัติธรรม	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์การฝึกอบรมปฏิบัติธรรม		
มีประสบการณ์ฝึกอบรม จำนวน ๓ ครั้งขึ้นไป	๓๓	๖๘.๕
มีประสบการณ์ฝึกอบรม จำนวน ๒ ครั้งหรือน้อยกว่า	๑๓	๓๑.๕
ความถี่ของการฝึกปฏิบัติสมาธิด้วยตนเอง		
ปฏิบัติสมาธิบ่อยครั้ง (สัปดาห์ละ ๔-๖ ครั้งขึ้นไป)	๑๖	๒๙.๖
ปฏิบัติสมาธิเป็นบางครั้ง (สัปดาห์ละ ๑-๓ ครั้ง)	๑๓	๓๑.๕
ปฏิบัติสมาธิน้อยกว่าสัปดาห์ละครั้ง	๒๑	๓๘.๙
รวม	๕๔	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๒ พบว่า เยาวชนกลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์การฝึกอบรมการปฏิบัติธรรมจำนวน ๓ ครั้งขึ้นไป ร้อยละ ๖๘.๕ รองลงมาคือ มีประสบการณ์การฝึกอบรมการปฏิบัติธรรมจำนวน ๒ ครั้งหรือน้อยกว่า ร้อยละ ๓๑.๕

เยาวชนกลุ่มตัวอย่างปฏิบัติสมาธิน้อยกว่าสัปดาห์ละครั้ง มากที่สุด ร้อยละ ๓๘.๙ รองลงมาคือ ปฏิบัติสมาธิเป็นบางครั้ง (สัปดาห์ละ ๑-๓ ครั้ง) ร้อยละ ๓๑.๕ และปฏิบัติสมาธิบ่อยครั้ง (สัปดาห์ละ ๔-๖ ครั้งขึ้นไป) ร้อยละ ๒๙.๖

๔.๒ เปรียบเทียบคะแนนสภาพจิตใจและพฤติกรรมภายในกลุ่มตัวอย่าง

ผลการเปรียบเทียบคะแนนสภาพจิตใจและพฤติกรรมภายในกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลัง กระบวนการแก้ไขฟื้นฟูตามแนวสติปัญญา ๔ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๓ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสภาพจิตใจและพฤติกรรมภายในของกลุ่มตัวอย่าง ก่อน และหลังการเข้าร่วมกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูตามแนวสติปัญญา ๔

คะแนน	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		ผลต่าง		ค่า t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
สภาพ								
อารมณ์	๕๔	๓๖๔.๔๑	๖๑.๗๐	๓๕๑.๕๕	๔๗.๕๗	๒๗.๑๕	๓๓.๘๓	๕.๕๐๕**
และจิตใจ								

** .๐๑ ($p \leq .๐๑$)

จากตารางที่ ๓ พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนสภาพจิตใจและพฤติกรรมภายในของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนการเข้าร่วมกระบวนการ มีค่าเท่ากับ ๓๖๔.๔๑ และ ๖๑.๗๐ และหลังการเข้าร่วมกระบวนการ มีค่าเท่ากับ ๓๕๑.๕๕ และ ๔๗.๕๗ ตามลำดับ และเมื่อทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนสภาพจิตใจและพฤติกรรมในระยะก่อนและหลังการทดลอง มีค่า t เท่ากับ ๕.๕๐๕ ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

สรุปได้ว่า เยาวชนที่ได้รับกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูตามแนวสติปัญญา ๔ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสภาพจิตใจและพฤติกรรมสูงขึ้นกว่า ก่อนเข้าร่วมกระบวนการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ตารางที่ ๔ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสภาพอารมณ์และจิตใจภายในของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการเข้าร่วมกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูตามแนวสติปัญญา ๔

คะแนน	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		ผลต่าง		ค่า t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
สภาพ								
อารมณ์	๕๔	๑๔๔.๕๓	๒๘.๖๕	๑๕๔.๘๕	๒๒.๑๖	๙.๓๒	๑๕.๕๕	๓.๗๓๗**
และจิตใจ								

** .๐๑ ($p \leq .๐๑$)

จากตารางที่ ๔ พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนสภาพอารมณ์และจิตใจภายในของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนการเข้าร่วมกระบวนการ มีค่าเท่ากับ ๑๔๔.๕๓ และ ๒๘.๖๕ และหลังจากเข้าร่วมกระบวนการ มีค่าเท่ากับ ๑๕๔.๘๕ และ ๒๒.๑๖ ตามลำดับ และเมื่อทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนสภาพอารมณ์และจิตใจในระยะก่อนและหลังการทดลอง มีค่า t เท่ากับ ๓.๗๓๗ ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

สรุปได้ว่า เยาวชนที่ได้รับกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูตามแนวสติปัญญา ๔ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสภาพอารมณ์และจิตใจสูงขึ้นกว่าก่อนเข้ารับกระบวนการ

ตารางที่ ๕ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมและการปฏิบัติตัวทางวาจาภายในของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการเข้าร่วมกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูตามแนวสติปัญญา ๔

คะแนน	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		ผลต่าง		ค่า t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
พฤติกรรม								
และการ								
ปฏิบัติตัว	๕๔	๕๗.๕๕	๑๘.๓๕	๑๐๓.๒๒	๑๖.๗๘	๕.๖๓	๑๓.๘๒	๒.๕๕๓**
ทางวาจา								

** .๐๑ ($p \leq .๐๑$)

จากตารางที่ ๕ พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมและการปฏิบัติตัวทางวาจาภายในของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนการเข้าร่วมกระบวนการ มีค่าเท่ากับ ๕๗.๕๕ และ ๑๘.๓๕ และหลังจากเข้าร่วมกระบวนการ มีค่าเท่ากับ ๑๐๓.๒๒ และ ๑๖.๗๘ ตามลำดับ และเมื่อทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมและการปฏิบัติตัวทางวาจาในระยะก่อนและหลังการทดลอง มีค่า t เท่ากับ ๒.๕๕๓ ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

สรุปได้ว่า เยาวชนที่ได้รับกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูตามแนวสติปัญญา ๔ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมและการปฏิบัติตัวทางวาจาสูงขึ้นกว่าก่อนเข้ารับกระบวนการ

ตารางที่ ๖ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมและการปฏิบัติตัวทางกายภายในของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการเข้าร่วมกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูตามแนวสติปัญญา ๔

คะแนน	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		ผลต่าง		ค่า t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
พฤติกรรม								
และการ								
ปฏิบัติตัว	๕๔	๑๐๓.๒๒	๑๖.๓๘	๑๒๕.๘๓	๒๘.๕๘	๒๒.๖๕	๒๓.๓๒	๓.๐๑๓**
ทางกาย								

** .๐๑ ($p \leq .๐๑$)

จากตารางที่ ๖ พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมและการปฏิบัติตัวทางกายภายในของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนการเข้าร่วมกระบวนการ มีค่าเท่ากับ ๑๐๓.๒๒ และ ๑๖.๓๘ และหลังจากเข้าร่วมกระบวนการ มีค่าเท่ากับ ๑๒๕.๘๓ และ ๒๘.๕๘ ตามลำดับ และเมื่อทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมและการปฏิบัติตัวทางกายในระย่ก่อนและหลังการทดลอง มีค่า t เท่ากับ ๓.๐๑๓ ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ดังนั้นแสดงให้เห็นว่า เยาวชนที่ได้รับกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูตามแนวสติปัญญา ๔ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมและการปฏิบัติตัวทางกายสูงขึ้นกว่าก่อนเข้ารับกระบวนการ

๔.๓ ผลการประเมินการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชน

ผลการประเมินการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชน โดยคณะกรรมการประเมิน ๓ ท่าน ได้แก่ พระอาจารย์วิทย์ยากร นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ และผู้พิพากษาสมทบ สรุปผลได้ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๗ จำนวนและร้อยละจำแนกตามการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชน

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชน	จำนวน	ร้อยละ
ความประพฤติอยู่ในเกณฑ์ดี	๓	๕.๖
ความประพฤติอยู่ในเกณฑ์ปานกลางหรือพอใช้	๔๐	๖๔.๑
ความประพฤติอยู่ในเกณฑ์ขั้นต่ำควรปรับปรุง	๑๑	๒๐.๔
รวม	๕๔	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๗ พบว่า ภายหลังการแก้ไขฟื้นฟูกลุ่มเยาวชนตัวอย่างร้อยละ ๕.๖ มีความประพฤติอยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ ๖๔.๑ ความประพฤติอยู่ในเกณฑ์ปานกลางหรือพอใช้ และร้อยละ ๒๐.๔ มีความประพฤติอยู่ในเกณฑ์ขั้นต่ำควรปรับปรุง

๔.๔ ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูตามแนวสติปัญญา ๔

ผลการนำเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูตามแนวสติปัญญา ๔ โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ๓ ท่าน ได้แก่ พระอาจารย์วิทยากร นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการ และนักวิชาการอบรมและฝึกอบรม รวมทั้งการแสดงความคิดเห็นของเยาวชนที่มีต่อกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูตามแนวสติปัญญา ๔ ซึ่งคณะผู้วิจัยจะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แบ่งเป็น ๓ ประเด็น ดังนี้

๔.๓.๑ ความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับผลของกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูตามแนวสติปัญญา ๔

จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง พบว่า การปฏิบัติธรรมถือว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ทางศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๑ เชียงใหม่ จัดให้เยาวชนมีโอกาสปฏิบัติธรรมเพื่อพัฒนาสติในการจัดการแก้ไขปัญหาด้านจิตใจของตน ส่งเสริมให้เยาวชนได้ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนา และสามารถนำหลักปฏิบัติไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้เยาวชนรู้และเข้าใจความเป็นจริงของชีวิต และรู้สัจธรรมที่แท้จริงของชีวิต และเป็นการปลูกฝังศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา และที่สำคัญที่สุดคือ ผลของการปฏิบัติสมาธิเป็นการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองต่อผู้อื่น ในเรื่องความอดทน การตรงต่อเวลา การอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ ซึ่งเยาวชนส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า การปฏิบัติธรรมเป็นการฝึกฝนตนเอง ทำให้เข้าใจตัวเองมากขึ้น โดยเฉพาะการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม การทำให้จิตใจสงบผ่องใส ถึงแม้จากการสังเกตการณ์ผลของการปฏิบัติธรรมจะพบว่า เยาวชนหลายคนยังไม่มีสมาธิ และยังไม่เห็นผลทางสภาวะธรรมอย่างชัดเจน แต่ก็มีผลในด้านพฤติกรรมทางกายและวาจาที่ดีขึ้น สังเกตได้ว่าเยาวชนส่วนใหญ่รู้จักการควบคุมและพัฒนาตนเอง มีความอดทนต่อสิ่งต่างๆ ที่มากระทบ มีวินัยต่อตนเอง รู้จักการแบ่งเวลา รู้จักหน้าที่ของตน และที่สำคัญก็คือการปฏิบัติธรรมนั้นก่อให้เกิดความรู้สึกสุขสงบทางจิตใจ ทำให้รู้จักแยกแยะผิดชอบชั่วดี และเกิดความเพียรในการทำมาดีอยู่เสมอ รู้จักจัดการอารมณ์ ทำให้ใจเย็นขึ้น อย่างน้อยการปฏิบัติอย่างเคร่งครัดปีละหนึ่งครั้งก็เป็นประโยชน์อย่างมากมายต่อเยาวชน อีกทั้งช่วยให้เยาวชนรู้หลักในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานที่ถูกต้องด้วย

จากผลการแสดงความคิดเห็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้สังเกตการณ์พฤติกรรมของกลุ่มทดลอง ๓ ท่าน มีความเห็นดังนี้

พระมหาวิโรจน์ ปกสุสโร พระอาจารย์วิทยากร กล่าวว่า “จากการอบรมสติของเยาวชนพบว่า เยาวชนมีความตั้งใจดีพอสมควร มีความรับผิดชอบและตรงต่อเวลา อยู่ในขั้นดี กิริยามารยาทและความสุภาพเรียบร้อย พอใช้ การรับฟังและเชื่อฟัง พอใช้ โดยจากการใช้กระบวนการฝึกสติตาม

หลักสติปัฏฐานทั้ง ๔ เพื่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาในศีล สมาธิ ปัญญา โดยทั้งนี้ คณะวิทยากร มิได้ตั้งกฎเกณฑ์ระเบียบบังคับใดๆ แต่ใช้โลกทัศน์และชีวิตทัศน์เชิงพุทธ คือ กระบวนการวิปัสสนา กรรมฐานล้วนๆ ส่วนการปรับพฤติกรรมเด็กอยู่ที่เจตจำนงเสรีของเด็ก ซึ่งจำเป็นจะต้องยืดหยุ่น และ ใช้กระบวนการกล่อมเกลอย่างต่อเนื่อง ไม่ให้ได้ถดถอยจากการกล่อมเกลามากกว่านี้ โดยสรุป การอบรมครั้งนี้ สัมฤทธิ์ผลที่เกิดขึ้นในสายตาของพระวิปัสสนาจารย์ถือว่าพอใจ”

นายทัพ ปิยาโน นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการ กลุ่มงานพัฒนาพฤตินิสัย ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๗ จังหวัดเชียงใหม่ กล่าวว่า “จากการดำเนินโครงการพัฒนา สติของเยาวชนเฉลิมพระเกียรติ ๕ ธันวาคมหาราช ซึ่งเป็นโครงการความร่วมมือระหว่างศาลเยาวชน และครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่ และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๗ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อ ฝึกและอบรมพัฒนาสติเด็กและเยาวชนชาย ในการดำเนินกิจกรรมในแต่ละครั้ง เด็กให้ความสนใจ ในการเข้าร่วมกิจกรรมและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี และจากการติดตามสังเกต ดูพฤติกรรมของเด็กที่เข้าโครงการฯ ตั้งแต่เริ่มต้นจนภายหลังเสร็จสิ้นโครงการ เด็กส่วนใหญ่มีการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้นเป็นลำดับ จากที่เคยกระทำความผิดบ่อยครั้ง ก็กระทำความผิดลดลง และมีคะแนนผลการประเมินสูงมากขึ้นกว่าเดิม เด็กส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือ ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของทางศูนย์ฯ มากขึ้น และสามารถอยู่ร่วมกับ เพื่อนๆ ในศูนย์ฝึกฯ ได้ดี”

นายศิริวัฒน์ จันตะ นักวิชาการอบรมและฝึกอบรม กลุ่มงานพัฒนาพฤตินิสัย ศูนย์ฝึก และอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๗ จังหวัดเชียงใหม่ กล่าวว่า “ด้วยสถานภาพ คือ ความเป็นครู ฝึกอบรมเยาวชนผู้อยู่ในความดูแล จากความใกล้ชิดกับเยาวชนผู้อยู่ในความดูแล มองเห็นเยาวชนทุก วันตั้งแต่เข้าจรดเย็น ได้พูดคุยสนทนา ให้คำปรึกษา สั่งสอนอบรม มีข้อสังเกตเกี่ยวกับเยาวชน ผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนาสติ ดังนี้

ก่อนการเข้าร่วมโครงการพัฒนาสติ กลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ โดยภาพรวมที่ สังเกตได้ ดังนี้

๑. เป็นคนมีสมาธิสั้น ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ที่เกิดกับตนเองและผู้อื่นหรือ สภาพแวดล้อมรอบข้างน้อย เช่น เมื่อมีอารมณ์โกรธ โมโหฉุนเฉียว เมื่อยามที่พบปะกับสิ่งที่ไม่น่า ปรารถนา ไม่น่าพอใจ จะแสดงออกมาในทันที ไม่มีการยับยั้งชั่งใจ หรือทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร ความ สนใจหรือความตั้งใจต่อการทำงานฝึกอบรมหรือเรียนหนังสือ อ่านหนังสือ ทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร เพราะมีสมาธิสั้น เบื่อง่ายต่อการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ต้องใช้ระยะเวลา

๒. มักจะเป็นคนที่เอาอารมณ์มานำเหตุผล ไม่ค่อยยอมรับฟังเหตุผล ต้องใช้เวลาอธิบาย ทำความเข้าใจกับเหตุผลมากกว่าเยาวชนทั่วไป เช่น เมื่อกระทำความผิดต่อกฎระเบียบของศูนย์ฝึก

และอบรมฯ ข้อใดข้อหนึ่งมักจะปฏิเสธ ไม่ยอมรับในทันทีที่ทั้งที่รู้อยู่ว่ากระทำผิด ต้องมีพยานหลักฐานมาแสดงอย่างทุกครั้ง

๓. มีความเกียจคร้านต่อการทำงานต่างๆ ต้องใช้วิธีแก้มบังคับ หรือใช้วิธีจูงใจด้วยวิธีการต่างๆ เช่น นำคะแนนมาเป็นสิ่งจูงใจให้ทำงาน การทำงานด้วยจิตใจที่เป็นอาสาสมัครหรือทำงานด้วยการไม่หวังผลตอบแทนในรูปแบบต่างๆ มีน้อย ความขยันมีน้อยกว่าความเกียจคร้าน

๔. ความประพฤติอ่อนน้อมถ่อมตนหรือการพูดจาด้วยคำที่สุภาพอ่อนหวานต่อครูฝึก เจ้าหน้าที่หรือแขกที่มาเยี่ยมชมศูนย์ฝึกและอบรมกระทำไม่ได้ไม่ดีเท่าที่ควร ค่อนข้างเป็นคนมือแข็ง หลังแข็ง และมักพูดจาด้วยคำหยาบคาย ต้องดักเตือนอยู่บ่อยครั้งหรือเสมอๆ จึงจะกระทำตาม

๕. ความมีจิตใจที่ยังประกอบด้วยความ ไม่มีเมตตากรุณาต่อสัตว์เพื่อนร่วมโลก เช่น มีการจับสัตว์เล็กสัตว์น้อยที่อาศัยอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ มาทรมานเล่น หรือฆ่าให้ตาย เป็นต้น

๖. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อครูอาจารย์หรือต่อเพื่อนๆ มีน้อย มีความเห็นแก่ตัวสูง เช่น มักจะไม่ค่อยแบ่งปันสิ่งของต่างๆ ให้แก่กัน ข้อนี้อาจเป็นเพราะการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในศูนย์ฝึกฯ เป็นการมาอยู่ร่วมกันของเยาวชนจำนวนมากที่ไม่ได้สมัครใจมาอยู่ สิ่งของสำหรับบริโภคอุปโภคมีจำกัดเน้นความพอดีพอเพียง ความไม่พุ่มเพี้ยง ความเห็นแก่ตัวจึงอาจมีได้ง่าย

๗. ไม่ค่อยมีความกล้าแสดงออกต่อสาธารณชน มักจะเป็นคนไม่ค่อยพูดจา ปกปิดมากกว่าเปิดเผย

๘. ความรับผิดชอบต่อตนเองกระทำไม่ได้ไม่ดีเท่าที่ควร เช่น การทำความสะอาดร่างกาย การดูแลเรื่องผม ฟัน เล็บ การทำความสะอาดเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มของตนเอง

๙. ความรับผิดชอบหรือการแสดงออกต่อผู้อื่นกระทำไม่ได้ไม่ดีเท่าที่ควร เช่น การพูดจา การกระทำ ช่วยเหลือเพื่อนๆ ด้านต่างๆ มีการพูดคำหยาบ และกระทำต่อเพื่อนๆ โดยขาดความเกรงใจให้เกียรติซึ่งกันและกัน

หลังการเข้าร่วมโครงการปฏิบัติธรรม พบว่า กลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ โดยภาพรวมที่สังเกตได้ดังนี้

๑. เป็นคนที่มีสมาธิมากขึ้น ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ที่เกิดกับตนเองและผู้อื่น หรือสภาพแวดล้อมรอบข้างมีมากขึ้น เช่น เมื่อมีอารมณ์โกรธ โมโห จุนเจียว เมื่อยามที่พบปะกับสิ่งที่ไม่น่าปรารถนา ไม่น่าพอใจ จะมีการยับยั้งชั่งใจ มีความสนใจหรือตั้งใจต่อการทำงานฝึกอบรม หรือเรียนหนังสือ อ่านหนังสือดีขึ้น ไม่เบื่อง่ายต่อการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ต้องใช้ระยะเวลา

๒. เป็นคนที่มีเหตุผลมากกว่าอารมณ์ ยอมรับฟังเหตุผลของบุคคลอื่นมากขึ้น

๓. มีความขยันมากขึ้น มีการทำงานด้วยจิตใจที่เป็นอาสาสมัครหรือทำงานด้วยการไม่หวังผลตอบแทนในรูปแบบต่างๆ ความขยันมีมากกว่าความเกียจคร้าน

๔. ความประพฤติอ่อนน้อมถ่อมตนหรือการพูดจาด้วยคำที่สุภาพอ่อนหวานต่อครูฝึก เจ้าหน้าที่หรือแขกที่มาเยี่ยมชมศูนย์ฝึกและอบรมกระทำได้ดีขึ้น

๕. มีจิตใจที่ประกอบไปด้วยความเมตตากรุณาต่อสัตว์เพื่อร่วมโลกมากขึ้น มีความรู้สึกเกรงกลัวต่อบาปมากขึ้นกว่าเดิม

๖. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อครูบาอาจารย์หรือต่อเพื่อนๆ มีมากขึ้น มีความเห็นแก่ตัวน้อยลง

๗. มีความกล้าแสดงออกต่อสาธารณชน เป็นคนกล้าพูดจาปราศรัย เปิดเผยมากกว่าปกปิด ตัวอย่างเช่น ปัจจุบัน เยาวชนคนหนึ่งของกลุ่มนี้ได้ทำหน้าที่เป็นผู้นำไหว้พระสวดมนต์ในช่วงกิจกรรมเข้าแถวเคารพธงชาติประจำวัน

๘. ความรับผิดชอบต่อตนเองกระทำได้ดีขึ้น เช่น การทำความสะอาดร่างกาย การดูแลเรื่องผม ฟัน เล็บ การทำความสะอาดเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มของตนเอง มีความรับผิดชอบมากขึ้น

๙. ความรับผิดชอบหรือการแสดงออกต่อผู้อื่นกระทำได้ดีขึ้น เช่น การพูดจา การกระทำช่วยเหลือเพื่อนๆ ด้านต่างๆ มีการให้เกียรติซึ่งกันและกัน

ข้อสังเกตเพิ่มเติม พบว่า หลังจากการได้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติธรรมแล้ว ยังมีเยาวชนบางคนในกลุ่มดังกล่าวประพฤติดีระเบียบของศูนย์ฝึกฯ และอบรมอยู่ทั้งที่เป็นความผิดเล็กน้อยและความผิดที่ร้ายแรง จึงมีข้อสังเกตว่า อาจเป็นเพราะเหตุดังนี้

๑. เหตุจากตัวเยาวชนเอง ที่ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ขาดสติ เมื่อไม่มีผู้ให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดโดยตลอด เหมือนเช่นอยู่ในช่วงการเข้าร่วมโครงการ ก็จะประพฤติดนเป็นคนที่เอาแต่ใจตนเอง ขาดความยับยั้งชั่งใจ คิดใกล้ ไม่คิดไกล

๒. เหตุจากสภาพแวดล้อมรอบข้าง อย่างที่กล่าวคือ ศูนย์ฝึกและอบรมฯ มีเด็กและเยาวชนเพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกวัน แต่ละคนมีปัญหาทั้งด้านสภาพกายและจิตที่แตกต่างกัน เป็นเสมือนรถที่เสียใช้การไม่ได้ต้องซ่อมบำรุง การอยู่ร่วมกันของเด็กและเยาวชนจำนวนมากกว่า ๖๐๐ คน และทุกคนไม่ได้สมัครใจอยู่จึงมีปัญหาต่างๆ มากมาย ถ้าจะมองในแง่มุมของปัญหา ตั้งแต่เรื่องการเป็นอยู่หลับนอน การกิน การขับถ่าย การอาบน้ำ การใช้ชีวิตประจำวัน มีสถานที่ที่มีจำกัดอยู่ในรั้วรอบขอบชิด การกระทบกระทั่งกันบ้างทั้งทางด้านกาย วาจาหรือจิตใจในกลุ่มของเด็กและเยาวชนด้วยกัน ประกอบกันเยาวชนผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนาสติก็เป็นคนกลุ่มน้อยและไม่ได้แยกการใช้ชีวิตเป็นเอกเทศต่างจากเยาวชนกลุ่มอื่นๆ และเมื่อแล้วเสร็จโครงการแล้วก็กลับเข้าไปรวมกับเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาสติอีก เพราะไม่สามารถจะแยกจากกันได้โดยเด็ดขาดตามความจำเป็นของสภาพแวดล้อมภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ เอง จึงเป็นเหตุให้เยาวชนกลุ่มโครงการพัฒนาสติกลับไปใช้ชีวิตแบบเดิมและพลาดพลั้งกระทำความผิดกฎระเบียบของศูนย์ฝึกได้อีก

และมีข้อเสนอแนะว่า

๑. ทำอย่างไรโครงการในลักษณะนี้จะมีอย่างต่อเนื่องตลอดปี และทั่วถึงแก่เยาวชนทุกคน หรือทั่วถึงแก่เยาวชนทั้งหมด ทั้งเยาวชนชายและหญิงในคราวเดียวกัน

๒. ทำอย่างไรการจัดกิจกรรมโครงการในลักษณะนี้จะสามารถดำเนินการได้โดยแยกกลุ่มเยาวชนผู้เข้าร่วมโครงการเป็นเอกเทศจากเยาวชนกลุ่มอื่นๆ ทั้งในขณะร่วมโครงการและภายหลังจากจบโครงการ

๓. ควรมีการประเมินผลเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการแล้วอย่างต่อเนื่อง สัปดาห์ละหนึ่งครั้ง

๔. คณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฝึกฯ ทุกคนต้องเข้าร่วมโครงการด้วย เช่น หากจัดโครงการใช้เวลา ๕ วัน ๕ คืน ตั้งแต่วันจันทร์ ถึง วันศุกร์ ทั้งผู้บริหาร คณะครูอาจารย์เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายทุกกลุ่มงาน หรือกลุ่มที่เห็นว่าสมควรเข้าร่วมโครงการ และเด็กเยาวชนทุกคน ทั้งชายหญิงต้องร่วมโครงการด้วยกัน เช่น ไหว้พระสวดมนต์ทำวัตรเช้าเย็นร่วมกัน ปฏิบัติธรรมนั่งสมาธิ เดินจงกรมร่วมกัน ฟังธรรมร่วมกัน ทำกิจกรรมทุกอย่างร่วมกัน ต้องมีหลักสูตรการอบรมเป็นการเฉพาะ ต้องมีความพร้อมทั้งด้านงบประมาณ บุคลากรด้านการฝึกอบรม และสำคัญคือผู้เข้าร่วมโครงการ”

๔.๓.๑ ความคิดเห็นของเยาวชนเกี่ยวกับผลของกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูตามแนวสติปัญญา

ฐาน ๔

ความคิดเห็นของเยาวชนเกี่ยวกับผลของกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูตามแนวสติปัญญาฐาน ๔ สามารถสรุปผลแบ่งเป็นด้านต่างๆ ได้ดังนี้

๑) ด้านกฎระเบียบ พบว่า การปฏิบัติธรรมควรใช้กฎระเบียบที่เข้มงวดมากขึ้น และมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดการตามกฎระเบียบที่ได้วางเอาไว้และประกาศให้ทราบทั่วกัน ทั้งกฎระเบียบและบทลงโทษ เพราะยังมีผู้ปฏิบัติบางคนฝ่าฝืนกฎระเบียบ เช่น การพูดคุยกันเสียงดัง การหยอกเล่นกัน เป็นต้น ทำให้ขาดความเป็นระเบียบและการจัดการที่ดี ควรมีการควบคุมทางด้านระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา ซึ่งเห็นว่ามีบางคนยังฝ่าฝืนกฎระเบียบ และไม่ปรับเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบบ่อย

๒) ด้านเนื้อหากิจกรรม พบว่า ควรเสริมในเรื่องการเทศนาธรรมโดยพระภิกษุที่มีชื่อเสียง เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติ ควรปลูกฝังความตั้งใจให้กับเยาวชนในเรื่องการปฏิบัติตั้งแต่เริ่มแรก และมีวิธีการโน้มน้าวชักจูงใจ มีการนำเอาเรื่องราวนิทานต่างๆ เข้ามาสอดแทรกให้เยาวชนฟังเพื่อพิจารณาให้เกิดความรู้ความเข้าใจ

การปฏิบัติธรรมนอกจากการปฏิบัติตามกิจวัตรแล้ว ควรจะมีการปฏิบัติธรรมส่วนตัวบ้าง คือจัดให้เยาวชนแต่ละคนปฏิบัติเอง เพื่อจะได้มีสมาธิมากขึ้น ถ้าหากปฏิบัติเป็นหมู่คณะ จะมีเสียงรบกวนและไม่สงบ

การปฏิบัติควรมีการแยกฐานปฏิบัติสลับสับเปลี่ยนกัน หรือการมีกิจกรรมอื่นๆ นอกจากการปฏิบัติ เช่น กิจกรรมทำความสะอาดเก็บกวาดลานสถานที่ปฏิบัติ ถือเป็นการบริหารกายภาวนา การนั่งทำสมาธินอกสถานที่ในสวนหรือปฏิบัติตามสุมทุมไม้ เป็นการเปลี่ยนบรรยากาศ จะทำให้การปฏิบัติธรรมเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจมากขึ้น

การเสริมกิจกรรมสันตนาการที่เหมาะสมแก่เยาวชนและสมควรกับการปฏิบัติธรรม เพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

๓) ด้านสถานที่ พบว่า สถานที่ปฏิบัติธรรมยังไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เข้าปฏิบัติธรรม ควรมีการจัดสถานที่ให้มีความสะอาดเรียบร้อยและเพียงพอ เพราะจำนวนของผู้ที่ปฏิบัติมากเกินไป ทำให้สถานที่คับแคบ

๔) ด้านอาหารและเครื่องดื่ม พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่เห็นว่า อาหารและน้ำดื่มมีความเพียงพอกับความต้องการของเยาวชน

๕) ด้านผู้ปฏิบัติ พบว่า การปฏิบัติธรรมมีการรวมกลุ่มใหญ่ ทำให้เกิดมีความยุ่งยากด้านการควบคุมระเบียบ ควรให้มีการแยกผู้ปฏิบัติออกเป็นกลุ่มๆ ละ ๑๐ – ๒๐ คน ไม่ควรแบ่งกลุ่มใหญ่เกินไป ทำให้ดูแลกันลำบาก และมีการเลือกที่ปฏิบัติที่เหมาะสม ในขณะที่ปฏิบัติอยู่ ควรแยกกลุ่มเยาวชนระหว่างกลุ่มที่ตั้งใจกับกลุ่มที่ไม่ตั้งใจออกจากกัน ในการปฏิบัติธรรมนั้น จะต้องให้ปฏิบัติตามจิตของตนเอง ตลอดถึงการจัดกลุ่มการปฏิบัติให้เหมาะสม ควรแบ่งแยกกลุ่มผู้ปฏิบัติที่แตกต่างกัน

๖) ด้านพระวิปัสสนาจารย์ พบว่า พระวิปัสสนาจารย์มีอภิสายเป็นกันเองกับเยาวชน มีความรู้ความสามารถในด้านการปฏิบัติ และมีอภิสายดี ทำให้เยาวชนเกิดความรู้สึที่ดี ควรเพิ่มพระวิปัสสนาจารย์ให้เพียงพอ เพื่อจะทำให้การปฏิบัติมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและได้รับผลมากขึ้น

๗) ด้านบุคลากรผู้ดูแล พบว่า ควรจัดบุคลากรดูแลมาตรฐานตรวจสอบความเรียบร้อยเพื่อว่ากล่าวตักเตือน ใช้หลักเมตตาในการควบคุม มากกว่าการใช้กฎระเบียบหรืออำนาจควบคุม ควรมีวิธีการที่ละมุนละม่อม สร้างความรู้สึกที่ดี

๘) ด้านช่วงเวลา พบว่า การปฏิบัติธรรมควรเปลี่ยนแปลงช่วงเวลาปฏิบัติให้เหมาะสม ไม่ควรจัดกิจกรรมหลายอย่างในช่วงเวลาเดียวกัน เพราะจะทำให้เยาวชนเกิดความกังวล ไม่มีสมาธิในการปฏิบัติธรรม

๔.๓.๓ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูตามแนว

สติปัญญา ๔

เยาวชนมีความเห็นเพิ่มเติมว่า การปฏิบัติธรรมตามแนวสติปัญญา ๔ ถือว่าเป็นหลักการปฏิบัติที่เหมาะสมกับเยาวชน ควรมีการสอนให้เยาวชนได้รู้แนวทางและเป้าหมายในการปฏิบัติ แต่อย่างไรก็ตาม ควรคำนึงถึงการปฏิบัติในสิ่งที่ตรงกับนิสัยหรือจริตของผู้ปฏิบัติด้วย หากมีรูปแบบเดียว จะทำให้เบื่อหน่ายง่าย ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจึงมีความเห็นว่า ควรมีรูปแบบการปฏิบัติธรรมที่หลากหลาย ควรให้ออกาสเยาวชนได้เลือกการปฏิบัติธรรมตามจริตหรือตามสัปปายะของตนด้วย ควรส่งเสริมให้เป็นกิจกรรมปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่อง ควรมีการแยกกลุ่มเยาวชนที่มีความตั้งใจจะปฏิบัติกับเยาวชนไม่ตั้งใจปฏิบัติให้อยู่คนละที่กัน หรือควรมีที่ไว้เฉพาะสำหรับเยาวชนที่มีความตั้งใจจะปฏิบัติ ควรมีการจัดกิจกรรมเทศกาลธรรมทุกวัน และเชิญชวนให้ผู้ปกครองและผู้บริหารเจ้าหน้าที่ที่ดูแลเข้าร่วมทำบุญฟังธรรม และปฏิบัติธรรมร่วมกัน และควรจัดกิจกรรมพิเศษในวันปฏิบัติธรรมสุดท้าย